

Ridsportens arbete mot sexuella övergrepp och trakasserier

En kvalitativ studie med yrkesverksamma inom ridsporten

Erika Wimark & Elvira Nilsson

Självständigt arbete • 15 hp

Sveriges lantbruksuniversitet, SLU

Fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap

Institutionen för husdjurens biovetenskaper/Enheten för hippologutbildning

Examensarbete på kandidatnivå, 173

Hippologprogrammet

Equestrian sport's work against sexual abuse and harassment
A qualitative study with equestrian professionals

Erika Wimark & Elvira Nilsson

Handledare: Gabriella Torell Palmqvist, Karlstads universitet, Fakulteten för humaniora och samhällsvetenskap
Examinator: Susanne Lundesjö Kwart, Sveriges lantbruksuniversitet, Institutionen för husdjurens biovetenskaper/Enheten för hippologutbildning

Omfattning: 15 hp
Nivå och fördjupning: Grundnivå, G2E
Kurstitel: Självständigt arbete i hippologi
Kurskod: EX0864
Program/utbildning: Hippologprogrammet
Kursansvarig inst.: Institutionen för husdjurens biovetenskaper
Utgivningsort: Uppsala
Utgivningsår: 2024
Delnummer i serien: K 173

Nyckelord: tystnadskultur, ridlärare, tränare, social kultur, idrottare, idrott, beroendeställning

Sveriges lantbruksuniversitet
Fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap
Institutionen för husdjurens biovetenskaper
Enheten för hippologutbildning

Sammanfattning

Syftet med studien var att undersöka hur förekomsten av sexuella övergrepp och trakasserier kan motverkas och förebyggas i olika verksamheter inom ridsporten. Genom frågeställningarna undersöktes hur yrkesverksamma inom olika delar av ridsporten kan arbeta för en tryggare social miljö för dess utövare, och vilka metoder och strategier som kan användas för att förebygga och motverka sexuella övergrepp och trakasserier inom ridsporten. Sex yrkesverksamma personer från olika delar av sporten valdes ut genom ett ickesannolikhetsbaserat urval mot studiens syfte och frågeställningar. Därefter genomfördes kvalitativa, semistrukturerade intervjuer för att ta del av deltagarnas tankar och erfarenheter kring ämnet. Innehållet analyserades genom en kvalitativ innehållsanalys och teman kring frågeställningarna identifierades från respondenternas svar. Resultatet är till stor del i linje med tidigare forskning, även om vissa skillnader finns. Teman som identifierades från insamlade data i intervjuerna om hur ridsporten kan arbeta för en tryggare social miljö var *tillit till personal, civilkurage, policys och styrdokument* och *utbildning*. Temana *rapportering, kommunikation och information, policys och styrdokument, utbildning* samt *hårdare straff* framkom som metoder och strategier för att förebygga och motverka sexuella övergrepp och trakasserier. Tidigare forskning belyser utbildning och tydliga policys som en stor motverkande och förebyggande strategi för sexuella övergrepp och trakasserier inom idrott, vilket korrelerar med cirka hälften av respondenternas svar. Studiens slutsats visar att yrkesverksamma inom ridsporten har identifierat sexuella övergrepp och trakasserier som ett problem inom den sociala miljön i ridsporten. Förhållningssättet hos yrkesverksamma för att skapa en trygg social miljö för ridsporters utövare anses främst vara civilkurage, genom att tydligt ta avstånd och säga ifrån, samt att skapa en tillit mellan utövare och personal. Den främsta metoden och strategin som lyfts för att förebygga och motverka sexuella övergrepp och trakasserier är kommunikation och information. Utöver detta lyfts även utbildning samt policy och styrdokument som faktorer för att både skapa en trygg social miljö och förebygga förekomsten av sexuella övergrepp och trakasserier inom olika verksamheter. Respondenterna ser detta som ett långsiktigt arbete som kan implementeras på samtliga inom ridsporten, samt att det ska finnas en tydlig handlingsplan för hur sexuella övergrepp och trakasserier ska hanteras.

Nyckelord: tystnadskultur, tränare, ridlärare, social kultur, idrottare, idrott, beroendeställning

Abstract

The purpose of the study was to investigate how the occurrence of sexual abuse and harassment can be counteracted and prevented in various areas within equestrian sports. The sport has a background of hierarchical culture which in big parts remains and have caused problem in the social environment. Through the questions, it was investigated how professionals in different parts of equestrian sport can work for a safer social environment for its practitioners, and what methods and strategies can be used to prevent and counteract sexual abuse and harassment. Six professionals from different parts of the sport were selected through non-probability-based selection against the study's purpose and questions. Qualitative, semi-structured interviews were then conducted to learn about the participants' thoughts and experiences on the topic. The content was analyzed through a qualitative content analysis and themes around the questions were identified from the respondents' answers. The result is largely in line with previous research, although some differences exist. The themes identified from the data collected in the interviews on how equestrian sport can work for a safer social environment were *trust in staff, civil courage, policies and governing documents and education*. The themes *reporting, communication and information, policies and governing documents, education and harsher punishment* emerged on which methods and strategies can be used to prevent and counteract sexual abuse and harassment. Previous research highlights education and clear policies as a major deterrent and prevention strategy for sexual abuse and harassment in sport, which correlates with about half of the respondents' responses. The study's conclusion shows that equestrian professionals have identified sexual abuse and harassment as a problem within the social environment of equestrian sport. The approach of professionals to create a safe social environment for equestrian practitioners is mainly considered to be civil courage, by clearly taking distance and speaking out about the problems, as well as building trust between practitioners and staff. The main method and strategy highlighted to prevent and counteract sexual abuse and harassment is communication and information. In addition to this, education in sexual abuse and harassment is also emphasized as a factor in preventing and countering the occurrence, as well as creating a safe social environment within organizations. The respondents see this as a long-term work that can be implanted in all equestrian sports, and that there should be a clear action plan for how sexual abuse and harassment should be handled.

Keywords: culture of silence, coaches, equestrian coach, social culture, athletes, sports, dependency

Innehållsförteckning

1	Introduktion	7
1.1	Problem.....	8
1.2	Syfte	8
1.3	Frågeställning.....	8
2	Bakgrund	9
2.1	Riksidrottsförbundet och Svenska Ridsportförbundet.....	9
2.2	Tidigare forskning - sexuella övergrepp inom idrott.....	10
2.2.1	Åtgärder som skulle kunna förhindra sexuella övergrepp	10
2.2.2	Bakomliggande faktorer till sexuella övergrepp.....	10
2.3	Relationer mellan tränare och idrottare	11
2.3.1	Kärleksrelationer mellan tränare och idrottare.....	11
2.3.2	Gränsdragning i relationer mellan tränare och idrottare.....	12
2.4	Social kultur i stall	13
2.4.1	Militära normer på den svenska ridskolan	13
2.4.2	Deltagares rättigheter inom ungdomsidrotten	14
3	Material och metod	15
3.1	Design	15
3.2	Litteratur urval	15
3.3	Urval.....	16
3.4	Intervjuguide.....	17
3.5	Genomförande	18
3.6	Databearbetning / Analys.....	18
3.7	Etiskt förhållningssätt	21
3.7.1	Informationskravet	21
3.7.2	Samtyckeskravet	22
3.7.3	Konfidentialitetskravet.....	22
3.7.4	Nyttjandekravet.....	22
4	Resultat	23
4.1	Arbete för en tryggare social miljö inom ridsporten	23
4.1.1	Tillit till personal	23
4.1.2	Civilkurage	24
4.1.3	Polycys och styrdokument.....	25

4.1.4	Utbildning	25
4.2	Strategier för att förebygga övergrepp inom ridsporten	26
4.2.1	Rapportering	26
4.2.2	Kommunikation och information	27
4.2.3	Policy och styrdokument.....	28
4.2.4	Utbildning	29
4.2.5	Hårdare straff.....	30
5	Diskussion	31
5.1	Tillit till personal och civilkurage för en tryggare social miljö	31
5.2	Kommunikation och information som förebyggande metod	33
5.3	Vidare forskning	35
5.4	Metoddiskussion	35
5.5	Slutsats	36
	Referenser.....	37
	Författarens tack	40
	Bilaga 1.....	41
	Bilaga 2.....	44

1 Introduktion

Under det senaste decenniet har flera fall av övergrepp och trakasserier inom ridsporten uppmärksammats. Hippson (2018) och Tidningen Ridsport (2017) har ett flertal artiklar publicerade på ämnet och var även med att rapportera om Facebook-gruppen #visparkarbakut. När *me too* tog fart under 2017 skapades en grupp på det sociala nätverket Facebook med syfte att belysa förekomsten av sexuella övergrepp och trakasserier inom den svenska hästnäringen. Gruppen gick under namnet #visparkarbakut, där hundratals berättelser om övergrepp delades. I en intervju med Hippson (2018) berättar en av grundarna till #visparkarbakut, Mika Thalén, om tystnadskulturen inom ridsporten som var nära att hålla tillbaka initiativet av upproret. Mika påtalar även hur viktigt det är att alla vågar prata om ämnet och att det bidrar till att man inom ridsporten inte kan bete sig hur som helst. Media har rapporterat om denna problematik inom ridsporten i både nationella och internationella sammanhang under flera år. Hippson rapporterade år 2021 om en elitryttare och tränare som häktats misstänkt för våldtäkt och våldtäkt mot barn. År 2020 skriver Tidningen Ridsport om en internationellt verksam ryttare och tränare som blivit avstängd från all idrottslig verksamhet på livstid.

Ridsporten har en militär bakgrund med en tydlig hierarki som delvis lever kvar än idag (Thorell et al. 2018). Sporten som vi ser idag har utvecklats från tiden när hästarna i Sverige reds främst av män inom Försvarsmakten (Hedenborg et al. 2021). Ridundervisning har länge varit militariserad och detta system har förts vidare till dagens ridskolor. År 1948 bildades Ridfrämjandet i samband med försvarets modernisering, för att armén vid behov skulle ha tillgång till utbildade hästar. Syftet med Ridfrämjandet var att etablera ridning som en folksport för att värna om den svenska varmlodiga hästen (Hedenborg et al. 2021). Det militära arbetssättet inom ridsporten har levt kvar, och mycket i hur sporten utövas grundar sig i de militära traditionerna. Idag undervisas ridkonst på ridskolor utifrån samma kommandoord som användes under arméns tid (Hästsverige 2022). I samband med övergången från militärt till civilt på riksanstalten Strömsholm, gick ridsporten från att ha varit mansdominerad till att mer och mer utövas av kvinnor (Thorell & Hedenborg 2015). Detta har skapat en sport med en unik hierarki jämfört med andra sporter och ryttare hamnar lätt i en beroendeställning, främst till tränare eller ridlärare (Thorell & Hedenborg 2015). Inom ridsporten har kvinnor varit systematiskt utsatta och i en riskzon för sexuella övergrepp och trakasserier sedan

långt tillbaka och det förekommer än idag (Prevent 2019). Svenska Ridsportförbundets granskning av statistiken inom ridsportens utövare visar på att 93% av Sveriges ryttare är kvinnor och majoriteten rider på ridskola (Svenska Ridsportförbundet 2023a). För att värna om ridsportens utövare krävs att yrkesverksamma aktörer tar ett ansvar i frågan och jobbar med Svenska Ridsportförbundet för en trygg idrott. Svenska Ridsportförbundet har organiserat ett trygghetsråd för att göra sporten tryggare för utövarna (Svenska Ridsportförbundet 2023b). Nollvisionen för sexuella övergrepp och trakasserier inom ridsporten är trots ett trygghetsråd inte publicerat i Svenska Ridsportförbundets värdegrund (2022a).

1.1 Problem

Ridsportens militära bakgrund har lett till att de som utövar ridsporten lätt hamnar i beroendeställning till sina tränare, ridlärare och stallägare. Inom ridsporten har det funnits en systematisk utsatthet och riskfaktorer för sexuella övergrepp och trakasserier. Trots detta finns väldigt lite forskning i hur detta ska hanteras inom idrotten och det finns stora brister i det förebyggande arbetet. Detta ger tystnadskulturen ett övertag och de som utsätts för övergrepp eller trakasserier, som i många fall är unga flickor, vågar inte träda fram. För att värna om ridsportens utövare krävs att yrkesverksamma aktörer tar ett ansvar i frågan och jobbar förebyggande med Svenska Ridsportförbundet för en trygg idrott.

1.2 Syfte

Syftet är att undersöka hur förekomsten av sexuella övergrepp och trakasserier kan motverkas och förebyggas i olika verksamheter inom ridsporten.

1.3 Frågeställning

Hur kan yrkesverksamma inom olika delar av ridsporten arbeta för en tryggare social miljö för dess utövare?

Vilka metoder och strategier kan användas för att förebygga och motverka sexuella övergrepp och trakasserier inom ridsporten?

2 Bakgrund

2.1 Riksidrottsförbundet och Svenska Ridsportförbundet

Nedan beskrivs kort Riksidrottsförbundets och Svenska Ridsportförbundets uppgifter och arbete för ridsporten i Sverige, då dessa återkommer frekvent i studiens innehåll.

Riksidrottsförbundet (RF) är en paraplyorganisation vars uppgift är att stödja svensk idrott inom nationella och internationella frågor (Riksidrottsförbundet u.å.). RF arbetar bland annat för en trygg idrott, tillgängliga anläggningar för föreningslivet och med idrottsrörelsens värdegrund, mot visionen: Svensk idrott - världens bästa (Riksidrottsförbundet 2024a). Idrottsrörelsens värdegrund ingår i RF:s stadgar och ska vägleda all verksamhet hos förbund och föreningar kopplade till RF. Värdegrundens grundläggande principer är: *glädje och gemenskap, demokrati och delaktighet, allas rätt att vara med och rent spel* (Riksidrottsförbundet 2024b).

Svenska Ridsportförbundet (SvRF) är ett specialidrottsförbund i Riksidrottsförbundet och utgörs av de ideella föreningar som är anslutna. Förbundet arbetar för att utveckla ridsporten både som folksport och tävlingsidrott, och ska främja bland annat hästvelfärd, trygghet och säkerhet (Svenska Ridsportförbundet u.å.a). Deras värdegrund sammanstrålar med Riksidrottsförbundet och står för allas lika värde, demokrati och medbestämmande (Svenska Ridsportförbundet 2022a).

SvRF tillhandahåller flera utbildningar inom svensk ridsport som bland annat Svensk Ridlärare level 1–3, ungdomsledarkurs och hästkötare (Svenska Ridsportförbundet u.å.b). De utbildar även ledare på alla nivåer genom Basutbildningen, som också är ett behörighetskrav för flera vidare ledarutbildningar hos förbundet (Svenska Ridsportförbundet 2022b). SvRF erbjuder också webbutbildningen Schysst stall, med material framtaget av arbetsmiljöorganisationen Prevent (2019). Schysst stall är en utbildning som informerar om sexuella trakasserier, hur arbetsgivare kan arbeta förebyggande och hur utsatta kan få hjälp (Svenska Ridsportförbundet 2023c).

2.2 Tidigare forskning - sexuella övergrepp inom idrott

Litteraturen kopplad till sexuella övergrepp och trakasserier inom ridsporten är begränsad. Tidigare studier som genomförts omfattar andra idrotter än ridsport och presenterar riskfaktorer, förekomst, metoder för förebyggande arbetar samt narrativ från idrottare som upplevt problematiken inom sin idrott. Den främsta litteraturen som finns om sexuella övergrepp och trakasserier är kopplat till yrkesgrupper. Litteraturen som använts i denna del av studien är baserad på forskning inom andra idrotter än ridsport men innefattar samma problematik.

2.2.1 Åtgärder som skulle kunna förhindra sexuella övergrepp

Parent och Demers (2010) undersökte i sin studie vilka åtgärder som användes för att förhindra sexuella övergrepp inom olika idrottsorganisationer samt uppfattningarna hos de idrottsaktörer (föräldrar, idrottare, administratörer och tränare) som påverkades av dessa åtgärder. Några av dessa åtgärder är policys och handlingsplaner, utbildning för tränare och referenskontroll vid anställning. Av studien framgår att tidigare forskning har visat på att sexuella övergrepp förekommer inom idrotter. Forskning kring hur man förebygger och hanterar problemet med förekomsten av sexuella övergrepp är däremot bristande. Parent och Demers (2010) studie visade på att det finns ett flertal faktorer som påverkar genomförandet av åtgärder och hanteringen av problemet inom idrottsorganisationerna. Dessa faktorer var oklarhet i gränser, brist på skriftliga regler, otillräckliga policys, brist på utbildning och resurser, delegering av ansvar och brist på medvetenhet. Studien påvisar även att det finns få åtgärder för hur man förebygger och hanterar fall av sexuella övergrepp inom organisationerna, vilket äventyrar idrottares trygghet inom sporten. (Parent & Demers 2010)

2.2.2 Bakomliggande faktorer till sexuella övergrepp

I en artikel skriven av Fasting och Sand (2015) presenteras två norska idrottares narrativ av deras egna erfarenheter av sexuella övergrepp utförda av deras tränare. Författarna diskuterar utifrån idrottarnas erfarenheter genom olika modeller varför sexuella övergrepp förekommer. En grundläggande faktor som framkommer gemensamt för samtliga modeller är maktpositionen, och vikten av den för att förstå varför övergreppen förekommer. I slutsatsen framkommer det att välutvecklade policys som inkluderar etiska riktlinjer och utbildningsmaterial för tränare och idrottare är en viktig faktor för att skapa en tryggare sport. (Fasting & Sand 2015)

Cense och Brackenridge (2001) presenterar i sin artikel riskfaktorer för sexuella trakasserier och övergrepp och analyserar vilka av dessa som kan minskas genom förebyggande policys från idrottsorganisationer. Tidigare forskning av Brackenridge (1997) har visat på en rad riskfaktorer för sexuella övergrepp inom idrotten, till exempel låg självkänsla, ung ålder och sårbarhet hos utövaren. Dessa

resultat förstärktes av en enkätundersökning om elitidrottare i Kanada. Däremot fanns ingen tidigare riskanalys om detta vad gäller hur riskerna kan utvecklas över tid, som visar tillräcklig skillnad mellan elit- och hobbynivå eller skillnader i risker mellan tränarinitierade och kamratiniterade övergrepp (Cense & Brackenridge 2001).

Studien genomfördes med en blandning av induktiva och deduktiva metoder. Den utgår från en kvalitativ studie av Cense (1997), där 14 idrottare som utsatts för sexuella övergrepp i Nederländerna intervjuats samt tidigare forskning och kartläggning av riskfaktorer för sexuella övergrepp av Brackenridge (1997).

Forskningen som presenteras visar på en utmaning för idrottsutbildare eftersom den visar att både män och kvinnor kan utsättas för sexuella utnyttjanden, och att deras egen motivation för att lyckas inom idrotten kan göra dem mer sårbara för sexuella övergrepp och trakasserier från auktoritära personer som till exempel tränare. Tidiga stadier av relationen mellan tränare och idrottare kan indikera på senare sexuella överträdelser. Dessa inkluderade till exempel att en tränare tillbringade betydligt mer tid med en viss idrottare, antog en mycket auktoritär attityd, kontrollerade saker som inte hörde till sporten, visade avundsjuka på män som idrottaren umgicks med, eller använde våld eller hot om våld om hen inte ansågs lydas. (Cense & Brackenridge 2001)

2.3 Relationer mellan tränare och idrottare

Det finns även litteratur kopplad till elevers beroendeställning till tränare och den gränsöverskridande relationen som kan uppstå. Även denna litteratur är baserad på forskning inom andra idrotter då ämnet inte är studerat inom ridsporten tidigare.

2.3.1 Kärleksrelationer mellan tränare och idrottare

Syftet med en artikel, skriven av Johansson (2013), var att utöka kunskapen om sexuella relationer mellan tränare och idrottare. Fokus för litteraturstudien låg främst på relationer där båda parter är över 18 år. Johanssons slutsats visar att det inte finns tillräcklig kunskap om olika slags sexuella relationer, och att forskningen som finns idag till absolut största del handlar om sexuella övergrepp och inte andra situationer där samtycke finns och eventuellt även kärlek. För att kunna förstå och identifiera sexuella övergrepp och resultaten av sexuella relationer mellan tränare och idrottare, behövs även kunskap om de relationer som inte innefattar sexuella övergrepp. Fler studier behöver göras för att kunna förebygga och minska skador, och för att främja säker träning i alla relationer mellan tränare och idrottare. (Johansson 2013)

Johansson och Larsson (2017) undersökte i sin artikel sexuella relationer mellan tränare och idrottare som inte innefattar övergrepp. Detta förkortas CASR (coach-

athlete sexual relationship). Kärlek och sexuella relationer finns överallt, även inom idrott, och den här delen som inte innefattar övergrepp menar Johansson förbises inom forskningen. Syftet med studien var därför att analysera sammanhangen för CASR genom att undersöka även de delar av det som tidigare ignorerats, och som inte i sig är kränkande eller fel.

Studien genomfördes genom intervjuer med fyra kvinnliga elitidrottare i åldern 26–30 år med erfarenheter av CASR. Alla parter som studien rör är över 18 år och därmed är relationerna de berör i sig lagliga. Deltagarna valdes ut utifrån forskarens sociala nätverk inom idrotten och tillfrågades först om de ville ha mer information om studien av någon de var bekanta med.

Resultaten visar att CASR är potentiellt problematiskt och maktdiskurser skiljer sig mellan sammanhangen med samma personer. CASR skulle kunna underlätta motivation och prestation, men det kan också leda till hemlighetsmakeri och maktlöshet för idrottaren. (Johansson & Larsson 2017)

Johnson et al. (2016) diskuterar lagliga sexuella relationer mellan tränare och elev utifrån tränarens perspektiv. De utforskade problematiken kopplad till begränsningarna av dikotomi etiskt beslutsfattande. Författarna diskuterar fler sätt att förstå den sexuella relationen mellan tränare och elever i förhållning till välbefinnande, prestationer, makt och etiska dilemman utifrån idrottspolicys och juridiska konsekvenser. Diskussionen väcker frågor om hur man öppnar upp för dialog och transparens gällande sexuella relationer mellan tränare och idrottare samt hur man underlättar funktionella, sunda relationer mellan tränare och idrottare. Studien ger implikationer för framtida forskning som inkluderar juridiska och samförståndsmässiga sexuella relationer mellan tränare och idrottare, samt förespråkar transparens, öppen diskussion och utbildning av tränare om dilemman med sexuella relationer mellan tränare och idrottare.

2.3.2 Gränsdragning i relationer mellan tränare och idrottare

Toftgaard Nielsen undersökte i en enkätstudie från 2001 om och var gränser mellan acceptabla och oacceptabla beteenden från tränare kunde dras. Ytterligare syfte var att belysa processer och beteenden som förväntades leda till sexuella övergrepp. En enkät skickades ut till idrottare och en annan till tränare.

Två procent av deltagande idrottare uppgav att de blivit utsatta för sexuella övergrepp inom idrotten. En betydande andel uppgav att de upplevt olika slags opassande beteenden från tränare under deras idrottskarriärer. Tre procent av tränarna, som var från hobby- till elitnivå, erkände att de varit intima med idrottare under 18 år. Enkätsvaren från tränarna visade även att det fanns en utbredd ignorans inför rättsliga föreskrifter inom det här området.

Överlag visar studien att majoriteten av tränarna agerade på ett ansvarsfullt och professionellt sätt, och att både tränare och utövare till viss grad kan skilja på lämpliga och olämpliga beteenden. Studien visar dock att det bland både idrottare

och tränare för ungdomar finns en vidsträckt acceptans av kroppskontakt och en likgiltig attityd gentemot alkoholkonsumtion i idrottsbaserade kontexter. På individnivå verkade tränare underskatta hur deras beteende skulle kunna påverka idrottarna, och tenderade att berättiga olämpligt beteende genom att säga att det bara var ett skämt, eller genom att skuldbelägga offret och mena att idrottaren förförde dem.

Av de tränare som haft intima relationer med idrottare fann man tydliga mönster som skulle kunna användas i en generell riskbedömning. De här tränarna var ofta män mellan 30–45 år gamla och hade en mer liberal inställning till kroppslig eller verbal intimitet. Samma grupp var också mer benägna att delta på fester och gå och dansa med idrottarna. Detta gjorde att den här gruppen av tränare också kände sig mer attraherade till utövarna. Alkoholintag tillsammans med idrottarna kunde också kombineras med beteenden som att sova i samma rum och gå ut på okända ställen, vilket utgjorde ett hot mot idrottaren. (Toftegaard Nielsen 2001)

2.4 Social kultur i stall

För att beskriva kulturen inom ridsporten har forskning om kultur inom svensk ridsport varit till hjälp. Detta ämne har studerats från olika ingångsvinklar och studierna är aktuella för tiden.

2.4.1 Militära normer på den svenska ridskolan

Thorell och Hedenborg undersökte i sin studie från 2015 varför maskulina militära normer fortfarande finns kvar i stallkulturen trots att sporten idag förknippas mest med kvinnor och fritidsaktivitet, till skillnad från förr när den i stället var förknippad med män och armén. Det här undersöktes med hjälp av dokumentanalys och intervjuer med ridlärare. Dokumenten som analyserades var bland annat kursplaner från ridlärarutbildningar och äldre litteratur som beskrev ridlärarutbildningens innehåll.

Studiens slutsats visade att militära normer finns kvar i ridlärarnas utbildning. När Sveriges riksanställningar inom ridsport gick från att vara arméns rid- och körskola till att bli ridsportens utbildningscentrum deltog fler kvinnor i kurserna, men de militära normerna stannade kvar. En möjlig orsak till detta skulle kunna vara att lärarna i stor del var densamma och byttes inte ut i samband med förändringen. Diskursen präglades av sociala hierarkier, auktoritärt ledarskap, status, kommandospråk och makt som koncentreras till få antal människor. Militära kommandon och begrepp användes även i undervisningen av nya instruktörer. Praktiska färdigheter, effektivitet, ordning och reda och ansvar var högt värderade egenskaper, och man såg att auktoritärt ledarskap skapade trygghet. Detta kan vara en anledning till kulturen har varit svår att förändra. Det skulle krävas tid för

anpassning, nya lärare och byte av utbildningssystem, och utbildningarnas deltagare skulle möjligen inte känt samma trygghet. (Thorell & Hedenborg 2015)

Även om tidigare forskning har visat att den svenska ridskolan har präglats av traditionell stallkultur med ursprung i det militära är det under förändring. Thorell et al. (2018) undersökte i sin studie hur ridlärare i Sverige upplevde sin yrkesroll i samband med den utveckling i barn- och ungdomsidrott som går mot att bli mer kommersiell och individualiserad än tidigare. Studien består av intervjuer av tio ridlärare i Sverige, institutionell teori och institutionell ekonomisk teori. Slutsatsen visar att ridlärarna upplevde att de institutionella arrangemangen på ridskolorna har styrts av ekonomin i ekonomisk lågkonjunktur. Ridskolans framgång kommer att bero på dess förmåga att anpassa sig till samhället som hela tiden förändras. Ridlärarna fick därmed anpassa undervisningen från den traditionella, militära och idag något föråldrade undervisningsformen i form av ordergivning, till en undervisningsstil mer präglad av dialog mellan lärare och elev. (Thorell et al. 2018)

2.4.2 Deltagares rättigheter inom ungdomsidrotten

Syftet med artikeln skriven av Waerner et al. (2024) var att undersöka hur ungdomar i ridsporten kan göra sina röster hörda. Det här undersöktes med hjälp av en enkät som svarades på av 550 svenska unga ryttare mellan 15–17 år. Studien visade att socialt umgänge och tillgång till hästar var en förutsättning för hur unga ryttare upplevde möjligheten att göra sin röst hörd.

Slutsatsen visade att majoriteten kände sig inkluderade och att deras röster blev hörda. Sammanhanget hade betydelse och sociala och kulturella faktorer påverkade förutsättningarna för att få sin röst hörd. Detta skiljde sig åt på ridskolor respektive privata stall, och påverkades även av den sociala miljön under lektioner. Ridsporten har på flera sätt lyckats skapa en miljö där ungdomar kan uttrycka åsikter, men det finns en liten grupp som inte känner sig inkluderade. Nästan en av fyra kände inte att de kan säga till om något känns fel. Ledare och instruktörer i stallarna måste fortsätta underlätta detta genom att skapa en kultur där ungdomar uppmuntras att prata, även om sådant som är obekvämt. Ledare och instruktörer behöver ge dessa ungdomar utrymmer, och ge det de har att säga vikt. (Waerner et al. 2024)

3 Material och metod

Avsnittet för material och metod redovisar tillvägagångsätt och motivering av forsknings- och datainsamlingsmetod. Ytterligare redovisas urvalsprocessen, framställande av intervjuguide och utformning, samt det praktiska genomförandet av intervjustudien. Avsnittet belyser även bearbetningen av insamlat material, studiens tillförlitlighet, samt etiska förhållningssätt.

3.1 Design

Studien har genomförts med en semistrukturerad kvalitativ intervjumetod med syfte att genom observation av ensliga förseelser och processer kunna dra slutsatser i vad som är gemensamt för gruppen. Utifrån studiens frågeställningar upprättades en urvalsgrupp för de semistrukturerade kvalitativa intervjuerna. Intervjuguiden som framställdes innehåller frågor framtagna med relevans till studiens frågeställning. Syftet med intervjuerna var att få del av deltagarnas subjektiva upplevelser och åsikter kring tystnadskulturen samt övergrepp och trakasserier av sexuell karaktär inom ridsporten.

Den kvalitativa metoden som tillämpats i intervjuerna främjar deltagarnas upplevelser och åsikter där metoden hjälper till att ge ett perspektiv på hur deltagarna upplever situationen (Bryman 2018). För att förstå jargongen inom ridsporten och varför förekomsten av sexuella trakasserier och övergrepp är så hög inom sporten, belyser studien åsikter och upplevelser från olika verksamma områden inom ridsporten genom en kvalitativ metod. Studiens slutsatser och reflektioner utgår från den kvalitativa data som framställdes genom intervjuerna.

3.2 Litteratur urval

Sökning av litteratur har skett via Google Scholar samt Sveriges Lantbruksuniversitets bibliotek med sökmotor Primo samt med dess tillgång till externa databaser. Sökningar på tidskrifter har gjort via Google. Sökord som har använts för litteratursökning: tystnadskultur, sexuella övergrepp, sexuella trakasserier, beroendeställning, idrott, ridsport, sexual harassment, culture of silence.

3.3 Urval

Urvalet gjordes på en strategisk grund mot studiens syfte och frågeställning och innefattar ett ickesannolikhetsbaserat urval (Bryman 2018). Frågeställningen och forskningsfrågorna för denna studie har helt styrt urvalet av de individer som ansetts relevanta som respondenter. Studien har en frågeställning som är utformad för att passa respondenter från olika yrkesgrupper i ridsporten och därmed få svar med olika perspektiv. Därtill har två huvudgrupper utformats med specifika inklusionskriterier. Urvalsgrupp för yrkesverksamma och urvalsgrupp kopplat till ett förbund.

Inklusionskriterierna för att delta som respondent i studien för urvalsgrupp för yrkesverksamma:

1. Yrkesutövare inom ridsport
2. Verksam inom Sverige
3. C-, B- eller A-tränare
4. Verksamhetsansvarig
5. Verksamhetschef på ridskola
6. Ej anmäld eller dömd för sexual brott

Inklusionskriterierna för att delta som respondent i studien för urvalsgrupp kopplat till ett förbund:

1. Anställning inom Svenska Ridsportförbundet eller Riksidrottsförbundet.
2. Arbetar primärt med förbundets trygghetsfrågor.
3. Ej anmäld eller dömd för sexual brott

Kriterierna för urvalsgruppen kopplat till ett förbund strävade efter att ge studien en tydlighet i hur de ledande organen för idrotten arbetar med forskningsfrågorna. Urvalsgruppen för yrkesverksamma visade på hur forskningsfrågorna hanteras på utövarnas nivå och för utövarna, samt hur de ledande organen kan föregå yrkesverksamheten i arbetet. Urvalsgrupp för yrkesverksamma behövde endast uppfylla ett av kriterierna 3–5. Övergripande kriterier för båda urvalsgrupperna var att de skulle ge en 50/50 könsfördelning mellan kvinnor och män. Antalet respondenter i studien var främst för att fånga ett kvalitativt perspektiv och vidare för att hålla önskad könsfördelning. I ursprungsplanen fanns två respondenter med tränarbakgrund, två som drev ridskola och två från antingen Svenska Ridsportförbundet eller Riksidrottsförbundet. På grund av svårigheter att rekrytera respondenter ändrades fördelningen.

Tabell 1. Information om respondenter.

Namn	Yrkestitel	Urvalsgrupp
Alex	A-tränare i dressyr	Yrkesverksam
Charlie	Unghästutbildare & kursledare, tidigare C-tränare	Yrkesverksam
Tintin	Ridskolechef	Yrkesverksam
Sam	A-tränare i dressyr & hästansvarig på ridskola	Yrkesverksam
Kim	Anläggningschef	Yrkesverksam
Robin	Kanslist	Förbund

3.4 Intervjuguide

Intervjuerna utfördes utifrån en semi-strukturerad kvalitativ intervjumetod i samband med studien. I regel innebär en semi-strukturerad intervjumetod att specifika teman och frågor finns förbestämda, men frågornas ordningsföljd kan variera mellan intervjuerna och det finns utrymme att ställa följdfrågor för förtydligande. (Bryman 2018)

Ett kvalitativt perspektiv innefattar ofta en mindre urvalsgrupp för att kunna besvara en mer specifik forskningsfråga samt att forskningsfrågorna även ska kunna besvaras på en fördjupad nivå (Bryman 2018).

Intervjufrågorna bearbetades utifrån studiens frågeställning för att ge konkreta och verklighetsbaserade svar utifrån de verkamma yrkesområdena. Frågorna utformades för att vara aktuella för båda urvalsgrupperna. Utifrån den semistrukturerade kvalitativa intervjumetoden utformades frågorna i en förbestämd presentationsordning med öppna frågor för att ge respondenterna frihet att berätta fritt och leda intervjun vidare med svaren. Frågorna utformades för att presenteras i samma ordning i möjligaste mån och ordningen uppdagades genom att föregående fråga skulle vara inbjudande till nästkommande fråga. Den inledande frågan var för att samla in data i form av verksamhetsområde, yrkesroll och hur länge personen varit verksam inom ridsporten. Forskningsområdet är tystnadskultur inom ridsporten och därav var även den inledande frågan utformad för att skapa tillit och ge respondenten en trygg plats att dela med sig av sina svar. De följande frågorna leder in på forskningsfrågorna och känsligheten i hur frågorna kan uppfattas ökade gradvis. Tillämpningen av en semi-strukturerad intervju är för studien gynnsam genom flexibilitet och struktur genom intervjuerna (Bryman 2018).

3.5 Genomförande

Inför intervjuerna mejlades förfrågan ut till respondenterna med information om studien. Mejlet informerade om studiens ämne, tillvägagångssätt för intervjun, forskarnas uppgifter samt en samtyckesblankett.

Intervjuerna genomfördes utifrån intervjuguiden och samtliga intervjuer genomfördes separat. Totalt genomfördes sex semistrukturerade intervjuer och moderatorer för dessa var vi forskare. Intervjuerna delades upp och vi modererade tre intervjuer var. På grund av ändrade intervjumöjligheter kunde inte vi båda delta tillsammans på samtliga intervjuer utan deltog tillsammans på de tre första och resterande tre modererade vi enskilt. Respondenterna var tre män och tre kvinnor utifrån urvalskriterierna. Intervjuerna genomfördes personligt eller via telefonsamtal och avsatt tid för intervjuer var 45 minuter men de varierade i tid från 30–60 minuter. Samtliga intervjuer spelades in med ljudinspelning via telefon. Ljudinspelningarnas främsta syfte var att underlätta vid transkribering och analysen av intervjuerna.

Arbetet med transkribering delades upp och vi transkriberade hälften av intervjuerna vardera. När intervjumaterialet analyserades så skapades ett kodsysteem för att koda intervjuerna utifrån forskningsfrågorna och olika ämnen som nämndes av respondenterna som påverkande eller förebyggande faktorer. Kodningen av materialet gav grund för teman som avgränsade ämnena. Vardera forskningsfråga fick enskilda teman utifrån respondenternas intervjuer. Resultatet presenterar vardera forskningsfråga för sig utifrån de relaterade temana.

I diskussionen sammanställs resultatet och reflektionerna presenteras utifrån ett övergripande perspektiv för forskningsfrågorna, vidare forskning samt en metoddiskussion. Metoden diskuteras bland annat utifrån Brinkmann och Kvale (2015) samt Rautalinko (2023). Slutligen summerades resultatet och diskussionens reflektioner under en slutsats som sammanställer resultatet av studiens forskningsfrågor.

3.6 Databearbetning / Analys

Det transkriberade materialet har stått till grund för databearbetning och utformning av tema. Databearbetningen genomfördes med en kvalitativ innehållsanalys (Bryman 2018) och materialet studerades utifrån relevans för forskningsfrågorna i skillnader och likheter mellan intervjuobjekten.

Syftet med en kvalitativ innehållsanalys var att koda materialet som samlats in under studien och tydligt kunna presentera skillnader och likheter i materialet från intervjuobjekten i forskningsfrågorna. Materialet granskades och utifrån granskningen utformades fyra teman för studiens första frågeställning och fem teman utifrån studiens andra frågeställning. Temana är baserade på relevans för

forskningsfrågan, om flera intervjupersoner diskuterar kring ämnet, och om det finns likheter och/eller skillnader i ställningstagande mellan respondenterna. Temana är specifika för vardera forskningsfråga, de teman som uppkommit i samtliga forskningsfrågor presenteras utifrån olika perspektiv och har ingen korrelation. I det transkriberade materialet färgkodades meningar, ord och fraser utifrån de olika temana. Samtliga teman fick en egen färgkod för att löpande i det transkriberade materialet kunna markera i texten ämnet som tas upp och tydliggöra de underliggande temana som är relevant för studiens forskningsfrågor.

Tabell 2.1 Utdrag ur den kvalitativa innehållsanalysen.

Deltagare	Textmassa	Kod
Kim	<i>I: Hur arbetar ni för en tryggare social miljö för idrottsutövare på eran verksamhet?</i> Ja och det har vi också gjort då tillsammans med föreningen, gjort ett sådant litet code of conduct tillsammans med en kille som ja har det som yrke på AIK fotboll... Men som sagt du kan ha jättefina pärmar ståendes med dina värdeord men du måste ju agera på fel beteenden och vara lyhörd... det som var okej förut är inte OK nu.	Policy och styrdokument Civilkurage
Charlie	<i>I: Hur upplever du att yrkesverksamma inom ridsporten behöver agera och förhålla sig till sexuella övergrepp och trakasserier?</i> Ja. Ja men det gäller ju att agera, och agera emot och liksom absolut inte tillåta det någonstans och när det väl kommer fram så får det liksom, det behöver liksom bli straff eller hårda straff. Och jag tycker det varit lite klenk om man säger så som någon ryttare här nu, om det var ett eller två år sedan som blev avstängd av FEI för sexuella trakasserier men ändå så händer det ju ingenting här i Sverige utan han kan fortsätta sin verksamhet och köra på precis som vidare och jag tycker det är helt fel.	Civilkurage Hårdare straff
Tintin	<i>I: Hur arbetar ni med att förebygga och motverka sexuella trakasserier och övergrepp?</i> Det är väl egentligen som jag sa innan att försöka hålla ett öppet klimat eh jag vet ju att	Kommunikation och information

	sexuella trakasserier kan ju ske även, det behöver inte vara den här gubben och den lilla tjejen utan det kan ju vara två tjejer i samma ålder som utsätter varandra för saker. En ska so vi försöker vara uppmärksamma på är att vara mycket på sociala medier och jag har konton på alla sådana här TikTok och så där. Jag har lurat mig in i lite snap-grupper och så. Så att jag har lite koll på hur folk skriver till varandra och hur dom är mot varandra.	
Alex	<i>I: Hur upplever du kulturen i den sociala miljön i stall?</i> Det är ju som jag sa förut att kultur eller historien är ju väldigt hierarkisk och liksom manliga ridlärare och som utnyttjar tjejer som älskar hästar så att det är lätt för en ryttare att bli beroende av en tränare och en ridlärare och då kan ju då i det här fallet att manliga ridläraren utnyttja yngre tjejer för att han står i, för dom står i beroendeställning till honom. (...) Tyvärr så tror jag att vi har en, jag sa faktiskt hierarki förut men även en tystnadskultur. Att det är väldigt lätt att liksom lägga locket på.	Rapportering Civilkurage
Sam	<i>I: Finns det tillräckliga riktlinjer från förbundet för att kunna driva en professionell verksamhet där det finns en trygg social miljö?</i> Jag tycker rikt.. alltså allt nödvändigt finns... Men sen gäller det att alla anammar det och lite som jag tycker börja hända mer lite mer nu (...) att man kan inte säga så här har vi alltid gjort. (...) man utbildar ju fortfarande ridlärare och prata på ett sätt på vissa termer som man pratade på sjuttioalet, så att det är ju fortfarande liksom, (skratt), det är tjugo tjugofyra det inte 82.	Policy och styrdokument
Robin	<i>I: Hur upplever du problematiken med sexuella övergrepp som har uppdagats inom ridsporten?</i>	Civilkurage

	Asså jag tänker att det är bra att det pratas om det mer och mer (...) det är ju hårresande liksom när man ser alla dom här olika rapporterna som kommer ut och andra undersökningar som görs och bara som det här med att det är 1 av 4 barn som blir utsatta för övergrepp under sin barndom. Jag tänker att dom har uppdaterat siffrorna, nu senare att det snarare är 1 av 3 flickor. Jag tänker att ridsporten är ju väldigt många tjejer liksom, men 93, 93% är det något sådant aa. Så eh aa det finns mycket att säga om det men det är ju bra att det kommer till ytan mer och mer asså att tystnadskulturen bryts liksom. Även om den fortfarande finns tyvärr då.	Rapportering

Tabell 2.2 Utdrag ur den kvalitativa innehållsanalysen.

I parentes anges hur många gånger respektive tema har kodats.

<i>Hur kan yrkesverksamma inom olika delar arbeta för en tryggare social miljö för dess utövare?</i>	<i>Vilka metoder och strategier kan användas för att förebygga och motverka sexuella övergrepp och trakasserier inom ridsporten?</i>
Policy och styrdokument (x4)	Policy och styrdokument (x3)
Utbildning (x1)	Utbildning (x3)
Tillit till personal (x4)	Kommunikation och information (x5)
Civilkurage (x5)	Rapportering (x3)
	Hårdare straff (x2)

3.7 Etiskt förhållningssätt

Vetenskapsrådet (2002) har upprättat förhållningspunkter för att bedriva forskning som skyddar forskningens kvalitet och utveckling samt samhället och dess medlemmar. Här är forskningskravet och individskyddskravet att väga mot varandra inför varje vetenskaplig undersökning. De förhållningspunkter som ska eftersträvas finns utvecklade efter olika forskningsmetoder och denna studie har eftersträvat de punkter som upprättats för intervjustudier.

3.7.1 Informationskravet

Informationskravet innefattar att ansvarig forskare ska informera deltagarna med tillräcklig information om studien. Deltagandet ska vara frivilligt och deltagaren

har rätt att avbryta sin medverkan om den önskar. Informationen ska innefatta studiens syfte samt i stora drag hur undersökningen ska genomföras. Deltagarna ska även informeras om ansvarig forskare och vilken institution forskningen är anknuten till (Vetenskapsrådet 2002). För denna studie fick respondenterna denna information via mejl som förhandsinformation vid förfrågan om medverkan.

3.7.2 Samtyckeskravet

Samtyckeskravet innefattar att deltagare i en studie har egen rätt till att bestämma om sin medverkan. Forskningsansvarig ska inhämta deltagarens samtycke inför studiens genomförande och vid fall att deltagare är under 15 år ska även samtycke från vårdnadshavare inhämtas (Vetenskapsrådet 2002). Samtliga respondenter i denna studie har blivit tilldelade en samtyckesblankett, som är en standardblankett för studier kopplade till Sveriges lantbruksuniversitet, som fylldes i innan intervju genomförts.

3.7.3 Konfidentialitetskravet

Konfidentialitetskravet innebär att deltagarna och dess uppgifter kommer behandlas konfidentiellt samt att dessa uppgifter förvaras så att obehöriga inte kan ta del av dem. Studien skall även presentera sitt material på sådant sätt som inte gör det möjligt att identifiera deltagarna (Vetenskapsrådet 2002). I denna studie har deltagarnas namn ersatts med pseudonymer för att anonymisera kön samt att verksamhetsområde och arbetsplats/arbetsgivare inte presenteras. Respondenterna i denna studie tillhör yrkesgrupper som gör dem lätt identifierade och därav är informationen om respondenterna begränsad.

3.7.4 Nyttjandekravet

Nyttjandekravet innefattar att uppgifterna som samlats in om enskilda personer endast får användas i forskningsändamål och får inte användas för kommersiellt bruk eller icke vetenskapliga syften (Vetenskapsrådet 2002). Uppgifter från denna studie kommer inte att delas till andra studier eller annat icke vetenskapligt syfte.

4 Resultat

Resultatredovisningen presenterar deltagarnas erfarenheter och reflektioner bakom forskningsstudiens ämne: ridsportens arbete mot sexuella övergrepp och trakasserier. Resultatet utgår från studiens frågeställningar som presenteras som rubriker och teman som uppdragats genom analysen presenteras som underrubriker. Resultaten redovisas på så sätt löpande genom sammanfattande text samt citat, utifrån teman. Deltagarna omnämns genom könsneutrala pseudonymer.

4.1 Arbete för en tryggare social miljö inom ridsporten

Med utgångspunkt från den första frågeställningen framkom följande teman från analys av insamlade kvalitativa data: *tillit till personal, civilkurage, policys och styrdokument* samt *utbildning*.

4.1.1 Tillit till personal

En stor del av respondenterna uttrycker vikten av att ha tillit till personal på respektive anläggning som en avgörande faktor i att kunna arbeta för en tryggare social miljö. Kim menar att det är personalens ansvar att utövare och elever ska känna sig trygga med att prata med de anställda och ansvariga, och att de inte ska bli ifrågasatta utan endast lyssnade på. Hen anser också att en anställd fritidsledare på ridskolor kan fungera som en bra brygga mellan ungdomar och anställda, och som dessutom ser mer av eleverna än ridlärarna på ridskolan och då snabbare kan fånga upp förändringar eller spänningar som uppstår i gruppen.

Likt Kim beskriver Alex en liknande uppfattning om att ridläraren bör vara en person för utsatta att vända sig till vid problem, och att det ska kunna göras utan att ridläraren direkt kommer med lösningar eller går till föräldrar, utan i stället lyssnar och tar till sig informationen i förtroende.

Tintin berättar att de på hens arbetsplats har ett trygghetsråd med åtta till tio personer man kan vända sig till. Antalet ska göra det lättare att våga prata med någon i trygghetsrådet, eftersom det då går att välja att vara mer anonym och prata med någon man inte känner, alternativt prata med någon man känner mer. Det ska också alltid finnas möjlighet att prata med någon som inte är kopplad till vad som eventuellt har hänt. Tintin menar också att det är viktigt att det finns bild och namn

på alla i rådet, så att det är känt vem som tar emot exempelvis ett mejl, och att det inte är en och samma mailadress till hela rådet. Detta för att man ska kunna känna sig trygg med vem som tar del av informationen.

Charlie upplever att de på anläggningen hen är aktiv på uppmuntrar utövarna att säga ifrån om någonting känns fel. Där finns en särskild person som bjuder in till sådana samtal. Även om det alltid går att prata med ridlärarna så har den här personen extra ansvar. Detta menar hen skulle kunna underlätta att öppna upp om utövare upplever att något är fel, då det redan är uttalat vem en kan gå till vid sådana situationer. Hen tror också att ett öppet klimat, som hen upplever redan finns på anläggningen över lag, gör det lättare att våga prata om svårare ämnen.

...är man med och liksom har en öppen dialog även på, på vanliga lektioner så vågar man nog lite mer när det blir sådana svåra situationer. Om det skulle bli trakasserier. (Charlie)

4.1.2 Civilkurage

Majoriteten av respondenterna ser civilkurage som en viktig del i arbetet för en trygg social miljö. Sam beskriver hur man på en stor anläggning med många ungdomar alltid har ett ansvar för den sociala hälsan och hen upplever att en stor mängd utövare i stallarna mår psykiskt dåligt.

...det som liksom är med allting nu och allting man måste, man måste liksom ha lite civilkurage, man måste när man ser något, när man misstänker någonting måste man säga något, ifrågasätta, fråga... (Sam)

Kim understryker också vikten i att låta alla anställda på anläggningen veta att de har mandat att säga ifrån, gällande både ungdomar och vuxna, för att problem ska kunna tas tag i direkt och bromsas i tid. Detta för att undvika risken att det väntas med att tas upp på till exempel ett personalmöte flera veckor fram.

Charlie tar upp arbete med Schysst stall (Svenska Ridsportförbundet 2023c) som utbildar om sexuella trakasserier och betonar att man ska säga till både om en själv blir utsatt och om man ser någonting. Hen, likväl som Tintin, menar också att yrkesverksamma måste agera om det händer någonting, och inte någonstans tillåta att det faller mellan stolarna och förminskas.

På samma spår pratar Alex om vikten att agera förebild för de runt omkring.

...jag tror att vi måste vara modiga och våga visselblåsa. Och säga och liksom räcka upp handen och sticka ut hakan och om man upptäcker någonting sådant, och inte lägga locket på...

...min viktigaste uppgift är att jag är en bra förebild. Att jag är ärlig, jag är rak, jag säger, står för det jag säger och vågar säga ifrån om det

är någonting som jag upptäcker och inte liksom sticka huvudet i sanden och vända sig om. Det tror jag är viktigt. (Alex)

4.1.3 Policys och styrdokument

Tre av sex respondenter tar upp vikten av att ha och använda sig av policys och styrdokument. Robin ser det som en självklarhet att alla större verksamheter åtminstone bör ha en handlingsplan att tillgå vid uppkomst av sexuella trakasserier och övergrepp. Där ska finnas tydliga rutiner för hur detta ska hanteras och hur olika svåra fall eller händelser ska hanteras. Hen menar att genom att ha en handlingsplan för händelser av olika nyanser, så har man guidning för varje situation och därmed ökar chanserna att alla händelser tas omhand på rätt sätt. Den som blir utsatt ska också veta vem den kan vända sig till. Robin menar att det bör finnas särskilda ansvariga för detta i större verksamheter.

På anläggningen Charlie är verksam på har de ett antal styrdokument som hen tycker fungerar mycket bra och som används och pratas mycket om. Det gör att alla vet vad som står i dokumenten och hur de förväntas behandla varandra och vilket beteende som efterfrågas och uppmuntras.

Nej men det är just det här med X, jag tycker den är viktig och jag tycker att vi pratar väldigt mycket om det här just när vi har introduktionsdagar att det är väldigt mycket gemenskap. Att vi ska ha gemenskap, att vi ska ta hand om varandra och vara uppmärksamma hur, hur andra människor mår och ja, hur, hur folk uppfattar att, man ska prata till varandra på ett bra sätt så att de liksom inte, att man inte nedvärderar andra utan, ja men och det där. Och de åren som jag har varit på Y så har det varit väldigt mycket prat, man har, alltså jag tycker att det har varit väldigt liksom tydligt så att det är ingen, det är liksom ingenting som tystas ned utan att man verkligen vill att allting ska komma upp. (Charlie)

På Tintins verksamhet finns en policy särskilt utformad kring sexuella övergrepp och trakasserier. Den utvecklades för cirka 5 år sedan när verksamheten utvärderade och såg över sina rutiner kopplat till arbetsmiljö.

4.1.4 Utbildning

En av respondenterna nämner utbildning inom ämnet som ett sätt att förebygga genom att öka kunskap och kännedom. Robin tycker att både ledare, vårdnadshavare och aktiva inom sporten ska utbildas inom trygghetsfrågor. Hen menar att det behövs mer resurser och satsningar för att utbilda trygga och lyhörda ledare som alltid agerar för barns och vuxnas bästa, och att detta behöver vara

systematiserat. Vidare uttrycker hen att kunskap om ämnet är vägen till ökad trygghet.

Och att liksom, det ska ju vara på samma sätt som vi ser på säkerhetsfrågorna i sporterna och att det är också liksom trygghetsfrågorna en kunskapsfråga, och det är också på så sätt vi kan liksom bidra till att bryta tystnadskulturen. (Robin)

Robin tar också upp vikten av att inkludera barn och ungas perspektiv när det kommer till arbetet med trygghetsfrågor för målgruppen. Hen berättar att Svenska Ridsportförbundet under de senaste åren gjort särskilda satsningar där de varit ute och pratat med ett stort antal barn och unga för att samla in information och ta del av deras upplevelser. Detta för att allting som tas fram i utbildningsmaterial inte bara ska vara om barn, utan även att det ska utformas tillsammans med barn och unga.

Hen trycker på att det ska finnas en krisberedskap i alla nivåer inom ridsporten, för att man ska ha underlag för hur man ska ombesörja den som blir utsatt för sexuella övergrepp och trakasserier. Det ska även finnas stöd till ledare inom ridsporten som ska fatta beslut, för att kunna agera och rapportera på rätt sätt. Robin säger att den utsatta alltid ska vara första prioritet, och för att detta ska vara möjligt krävs också att personen blir bemött på rätt sätt. I och med det mod som krävs för att berätta att man blivit utsatt kanske man bara berättar det en gång, vilket gör mottagandet avgörande för den utsatta.

4.2 Strategier för att förebygga övergrepp inom ridsporten

Med utgångspunkt från den andra frågeställningen framkom följande teman från analys av insamlade kvalitativa data: *rapportering, kommunikation och information, policy och styrdokument, utbildning, sociala medier, och hårdare straff.*

4.2.1 Rapportering

Tre av sex respondenter uppmärksammar rapportering som en förebyggande strategi mot övergreppen som sker inom ridsporten. Respondenterna har tagit upp ämnet från olika synpunkter och Tintin berättar om en incident på deras arbetsplats där det förekom sexuella övergrepp. En anställd ska ha förgripit sig på en ung tjej vilket resulterade i att den anställde fick lämna arbetsplatsen samma dag. Tintin menar att denna incident har hjälpt dem att förbättra sitt förebyggande

trygghetsarbete. Efter incidenten skapade ridskolan ett trygghetsråd tillsammans med ridklubben för att öka den sociala tryggheten för elever och anställda.

Robin menar att även fast det finns en nollvision så krävs det ett systematiskt arbete med det förebyggande på alla nivåer. Hen nämner även att det är en stor skillnad på faktiska fall och rapporterade fall. På Robins arbetsplats menar hen att de behöver utgå från att utsatthet kan förekomma och förekommer. Hen säger även att trots nolltoleransen så betyder det inte att det är samma sak som nollförekomst. Inom hens arbetsplats pratar de om riskfaktorer när det gäller sexuella övergrepp. Utifrån forskning så kan verksamheten se att det handlar om samverkande faktorer och situationsfaktorer.

Och där är ju asså ridsporten en mötesplats för relationer liksom och gränsöverskridande relationer på många sätt där det gäller exempelvis ålder och i grunden så är det egentligen någonting positivt och det vi vill att ridsporten ska vara men det kan ju också utgöra en risk i det här sammanhanget då. (Robin)

Både Alex och Robin tar upp sårbarheten av att älska hästarna som ung tjej. Alex säger att det finns en hierarkisk kultur och att det är lätt för en ryttare att hamna i beroendeställning till en tränare eller ridlärare. Hen menar att det vanligaste är att manliga ridlärare utnyttjar yngre tjejer för att de är i beroendeställning. Alex berättar att i hens verksamhet så ställs de krav på de ryttarna att det som skrivs på sociala medier ska kunna sägas personligen till berörande part. Hens filosofi är att barn inte gör som man säger, utan gör som man själv gör. Att vara en god förebild tror Alex är hens viktigaste uppgift i att skapa en miljö som förebygger övergrepp och trakasserier.

4.2.2 Kommunikation och information

Majoriteten av respondenterna tar upp kommunikation och information som förebyggande för sexuella övergrepp och trakasserier. Hur arbetet med kommunikation och information förebygger bäst är respondenterna inte helt eniga om. Charlie trycker på vikten av att vara transparent i sin yrkesroll. Hen ser att det är viktigt att informera sina elever och ryttare om andra yrkesverksamma som har förekommit i situationer kring övergrepp eller trakasserier. Hen ger ett exempel om ett hästköp mellan en elev och en annan yrkesverksam. Charlie menar att hen inte lägger någon värdering i den affären men anser att det är viktigt att informera eleven om personen i fråga.

Både Kim och Sam beskriver att deras verksamheter har ett klimat som främjar god kommunikation och när incidenter sker så ser ansvarig personal till att det reds ut tillsammans med berörda och dess föräldrar. De incidenter som har uppstått på Kim och Sams arbetsplatser har inte varit under kategori för sexuella övergrepp och

trakasserier utan har mestadels handlat om mobbning. Oavsett om incidenten omfattar en sexuell karaktär eller yttrar sig i mobbning eller rasism menar både Sam och Kim att samma process sker för att reda ut det som uppstått. Sam landar i att hans verksamhet aldrig har haft ett förebyggande arbete när det kommer till sexuella övergrepp och trakasserier, men att verksamheten arbetar med temat ”att vara en bra kompis”. Hen fortsätter med att verksamheten aldrig har uppmärksammat ett problem kring sexuella övergrepp och trakasserier. Verksamheten har formulerat deras förebyggande arbete på ett sätt som ska fånga upp incidenter oavsett karaktär, genom att hålla god kommunikation och jobba med temadagar som rör att vara en bra kompis.

Robin menar däremot att för att jobba förebyggande mot sexuella trakasserier och övergrepp behöver det finnas kännedom om hur vanligt förekomsten är, hur ett övergrepp kan se ut och även vem som är förövare och vilka som utsätts. Hen menar att det är viktigt att lyfta ämnet till ytan både för att kunna informera om riskfaktorer för att bli utsatt och för att inte låta övergrepp vara tabulagt som ämne att diskutera.

Även Tintin tar upp det faktum att sexuella trakasserier och övergrepp kan se olika ut. Hen säger att förövaren inte behöver vara en gammal gubbe utan att det kan vara en tjej som utsätter en annan tjej i samma ålder. Tintin menar därför att det är viktigt att hålla ett öppet klimat.

...jag vet ju att sexuella trakasserier kan ju ske även, det behöver inte vara den här gubben och den lilla tjejen utan det kan ju vara två tjejer i samma ålder som utsätter varandra för saker. (Tintin)

Liksom Sam och Kim, har Tintin en övergripande strategi som ska täcka olika typer av incidenter som utformar sig i kränkning eller övergrepp.

4.2.3 Policy och styrdokument

Av samtliga respondenter tar hälften upp metoder eller strategier i form av policys och styrdokument som en förebyggande faktor. Tintin berättar att på hans arbetsplats har en handlingsplan samt en policy för sexuella övergrepp och trakasserier upprättats. Denna menar hen dock mest berör personal och förtroendevalda i föreningen, men den finns tillgänglig för alla elever i verksamheten. För att förebygga kränkningar på internet så har verksamheten utformat en mobilpolicy som gäller samtliga i verksamheten. Tintin upplever själv att eleverna har bra koll och att det efterlevs i största allmänhet. Hen säger även att hen upplever att det fungerar bra då eleverna är medvetna om att skulle de lägga ut kränkande eller trakasserande material på internet så kommer personalen att se detta.

Robin säger att det ska finnas rutiner generellt för hur saker ska hanteras när något inträffar, som en form av krisberedskap. Hen menar att det är en självklarhet

men samtidigt finns det mer som kan göras för att faktiskt motverka att övergrepp och trakasserier ska förekomma. Robin berättar att det inom hens arbetslag har gjorts kartläggningar i samarbeten med andra förbund där de kollat specifikt på sexuella trakasserier och övergrepp. De har där gått in på negativa jargonger samt kunskap och kompetens i frågorna. Resultatet av deras arbete visade på att det finns trender men att det ser väldigt olika ut i olika sammanhang. Robin upplever att när de är ute och jobbar med ledare, barn och unga så är det generellt väldigt olika i olika stall.

Sam berättar att de under de senaste åren märkt att arbetet som gjorts genom policys och värderingar inom verksamheten har skapat en klubbanda. Hen menar att det inte var ett mål som de hade med sitt värdegrundsarbete men har genom sättet de arbetat på bidragit till att värdegrunden står i centrum genom klubbandan. På Sams anläggning har de sett att även om eleverna bara rider en timme, hänger de ofta kvar i stallet ett par timmar efter. Sam menar att ridskolan blir som en fritidsgård på grund av detta. Därav har de valt att sätta in anställda fritidsledare för att det ska finnas en trygg ansvarig som är integrerad med barn och ungdomar och som kan se att de håller en god stämning samt kan fånga upp situationer eller kommentarer som kan uppstå.

*Alla ridanläggningar måste ha en fritidsledare som är där och aktiverar barnen och också inte minst fångar upp sådana här saker.
(Sam)*

Sam säger att de regler och riktlinjer som Svenska Ridsportförbundet tagit fram är tillräckliga. Hen fortsätter med att det som krävs av verksamheterna för ett förebyggande arbete är att reglerna och riktlinjerna efterlevs.

4.2.4 Utbildning

Tre av sex respondenter tar upp kopplingen till utbildning som det förebyggande arbetet kräver. Robins arbetsplats bistår verksamheter och verksamma inom idrotten med utbildningar och material som går in på sexuella övergrepp och trakasserier. Vid fråga om de upplever att verktygen når ut till utövarna så svarar Robin både ja och nej. De jobbar med teman som ska utbilda utövare av idrotten om frågor så som sexuella övergrepp och trakasserier. Robin berättar att de försöker ha uppföljning på temana med nytt material, och bygger vidare på tidigare material. I temana som ges ut genom webbkurser så finns olika stöd och verktyg som man kan ta del av. Robin tar även upp att utbildningar idag i större utsträckning har inkluderat frågor kring sexuella övergrepp och trakasserier än tidigare. Ett exempel som hen tar upp är basutbildningen som erbjuds av Svenska Ridsportförbundet (2022b). Robin fortsätter med att trycka på att kartläggningen som de gör inom

verksamheten för att ta fram nya verktyg och stöd även måste implementeras i verksamheter, likt Svenska Ridsportförbundet gjort genom sina utbildningar.

Jag tror att det kommer ta tid för att liksom, (...) det som kanske har gjorts för två år sen eller som görs nu det kanske vi kommer kunna mäta effekterna av först om flera år. (Robin)

Charlie tar upp att de använder sig av Schysst stall inom verksamheten, ett verktyg som Svenska Ridsportförbundet (2023c) givit ut.

Sam berättar att deras verksamhet har byggt upp ridlektionerna med att integrera obligatorisk teori. Hen säger att dessa tillfällen används för att öka kunskapen hos alla ryttare inom alla nivåer. De yngre och oerfarna har lättare teori och de som ridit längre har teori på en högre nivå där ämnen om hur Svenska Ridsportförbundet fungerar med riktlinjer och Code of Conduct samt License to Operate (Svenska ridsportförbundet 2022a) tas upp. Hen säger dock att eleverna främst får ta del av biten som vidrör hästvalfärd.

4.2.5 Hårdare straff

Två av respondenterna för resonemang kring strategier som kan minska förekomsten av sexuella övergrepp och trakasserier genom hårdare straff. Sam tror att anledningen till att förekomsten av sexuella övergrepp och trakasserier är lägre nu jämfört med tidigare är ett resultat av att förövare har fått konsekvenser för sina handlingar. Vidare säger Sam att sociala medier har gjort det lättare att hänga ut förövare och även att få bevis mot dem.

Charlie tar upp att hen har många elever som är tjejer som delar artiklar om personer inom ridsporten som förekommer i sammanhang med sexuella övergrepp eller trakasserier. Hen säger även att de har diskussioner tillsammans kring dessa artiklar och att konsensus brukar vara att det inte blir något straff för förövarens handling. Charlie menar att hen tycker att det behöver bli större påföljder både från Svenska Ridsportförbundet sida och från rättsväsendet, när det handlar om brott som sexuella övergrepp och trakasserier. Att dra in tränarlicensen är ett förslag som tas upp men Charlie menar på att påföljden behöver ha ett större värde än att bli straffad med avstängning under en period för att sedan kunna gå tillbaka till hur det var innan. Hen fortsätter med att säga att man självklart kan ha förändrats och förhoppningsvis har tagit till sig av påföljden, men att förbundet skulle kunna kontrollera detta genom exempelvis utbildning eller avstämning.

Inte bara ha ett straff på sex månader och sen ska allt vara som vanligt igen, utan jag tycker det ska krävas mer åtgärder innan det blir som vanligt igen. (Charlie)

5 Diskussion

5.1 Tillit till personal och civilkurage för en tryggare social miljö

Resultaten visar att det finns flera sätt att arbeta för en tryggare social miljö för ridsportens utövare. Mest frekvent återkommande teman hos respondenterna i intervjuerna var: *tillit till personal*, och *civilkurage*. Detta är saker som möjligen har större koppling till relationer och personlighet och är tänkbart svårare att systematisera än de något mindre förekommande temana: *utbildning* och *policys och styrdokument*. Då dessa sätt att arbeta för en tryggare miljö kan låta enklare att implementera i form av till exempel föreläsningar, workshops och konferenser är det något förvånande att inte fler trycker på dem som sätt att förbättra miljön för utövarna. Man skulle också kunna tänka att policys och styrdokument gällande sexuella trakasserier och övergrepp ger en tydlighet och därmed också större trygghet i hur detta ska hanteras, för både personal och utövare. Tidigare forskning av Fasting och Sand (2015) visar att välutvecklade policys och riktlinjer samt utbildningsmaterial för tränare och utövare spelar en viktig roll i att göra sporten tryggare. Även om inte alla respondenter tar upp detta under intervjuerna, så pratar de som tar upp det desto mer om det och betonar detta som ett viktigt sätt om inte en grundläggande och avgörande del i att ta sig an utövarnas trygghet i ridsporten, vilket går i linje med resultaten från studien av Fasting och Sand (2015).

Cense och Brackenridge (2001) kom i sin studie fram till att det är en utmaning för idrottsutbildare att göra idrotten trygg eftersom utövarna kan göras mer sårbara för sexuella övergrepp och trakasserier av deras egen motivation att bli framgångsrika inom sporten. Forskarna såg även att riskfaktorer för sexuella överträdelser kunde observeras tidigt i relationen mellan tränare och idrottare (ibid.). Möjligen kan utbildning, för både tränare och utövare, och tydliga policys hjälpa till att upptäcka och hantera situationer som dessa i tid, eller göra att de inte inträffar alls. Toftegaard Nielsen (2001) pekade också ut riskfaktorer i sin studie om var gränsen mellan vad som är acceptabelt och oacceptabelt beteende från tränare kunde dras. De fann tydliga mönster hos de tränare som haft intima relationer med idrottare, och dessa tränare verkade också underskatta hur deras

beteende skulle kunna påverka idrottaren. De kunde också ursäkta beteendet genom att beskriva det som ett skämt eller skuldbelägga offret (ibid.). Med utbildning och policys skulle kanske även omgivningen bli mer uppmärksam på riskfaktorer, och kan därmed också känna sig tryggare i att säga ifrån vid annat eller bekräftat oacceptabelt beteende. Detta kan tänkbart göra att fler vågar visa civilkurage.

Det finns också relationer mellan tränare och utövare som är lagliga och i sig kanske inte är fel. Johansson och Larsson (2017) intervjuade i sin studie kvinnliga elitidrottare med erfarenheter av relationer till sina tränare som inte innefattar övergrepp. Forskarna kom ändå fram till att den här typen av relation kan vara problematiskt och kan leda till maktlöshet för idrottaren i och med maktobalans (ibid.). Johnson et al. (2016) utförde en studie med liknande bakgrund men utgick i stället från tränarens perspektiv, där framtida forskning om samförståndsmässiga sexuella relationer mellan tränare och idrottare samt om utbildning av tränare i dessa ämnen uppmuntras. Den här typen av relation, som i sig kanske inte är kränkande, behöver alltså också undersökas mer. Riktlinjer och regler kring dessa relationer skulle kunna skydda idrottaren, eftersom det finns en maktobalans i relationen, och inte otänkbart problem med beroendeställning.

Temat *tillit till personal* som en viktig del i trygghetsarbetet nämns av nästan alla respondenter. För att utövare ska känna en tillit till de ansvariga och anställda på anläggningen de befinner sig på, är det tänkbart att det krävs att de känner sig trygga med att uttrycka det de känner. Waerner et al. (2024) undersökte i sin studie hur ungdomar kan göra sina röster hörda. Studien visade att de allra flesta kände sig inkluderade och kunde säga vad de tyckte, även om fanns skillnader på ridskolor och privata stall. Däremot fanns en liten grupp som inte kände sig bekväma med att säga till om något kändes fel, som bestod av nästan en fjärdedel av totalt 550 respondenter. Om vår studies respondents svar, som i stället presenterar personalens sida, skulle kopplas ihop med det här resultatet, så kan de möjligen korrelera. För att det ska finnas en tillit till personalen, är det troligen en förutsättning att den som vänder sig dit också känner sig bekväm med att säga till och prata om svåra ämnen. Eventuellt är den fjärdedelen som inte ingår i den gruppen (Waerner et al. 2024) för få för att det ska märkas av personalen som kanske upplever att det finns ett öppet klimat. Även om en majoritet av ungdomarna i ridsporten delar den känslan, måste ansvariga i stallarna fortsätta att arbeta för en kultur där än fler kan inkluderas (ibid.). Thorell et al. (2018) kom i sin studie fram till att undervisningen på ridskolor börjar förändras från den traditionella och militära undervisningsformen till en stil som till större del tar in elevens behov och åsikter. Undervisningen börjar moderniseras och går mer och mer från den traditionella militära stallkulturen (ibid.). Fortsätter utvecklingen i samma linje är det möjligt att den andel som inte känner sig hörda blir mindre och mindre. Det sätter dock krav på att ridlärare, ridskolechefer och liknande följer med i förändringen och är villiga att anpassa och förändra sin undervisning.

5.2 Kommunikation och information som förebyggande metod

I resultatet framhävs olika metoder och strategier som kan förebygga sexuella övergrepp och trakasserier. Respondenterna uttryckte sig i fem teman som var eller skulle kunna vara metoder eller strategier inom ridsporten. Dessa återkommande teman var: *rapportering, kommunikation och information, policys och styrdokument, utbildning* samt *hårdare straff*. Mest uttalat av respondenterna var temat *kommunikation och information*. Detta är möjligtvis relevant till social kultur i stall och därav ett företrädande tema. God kommunikation uttalar de flesta respondenter som en strategi inom deras verksamheter. Tidigare forskning av Waerner et al. (2024) visar på att många ungdomar inom ridsporten känner att de ges möjlighet för inkludering och att få sin röst hörd. Detta skulle kunna ses som en aktiv strategi för att förebygga sexuella övergrepp och trakasserier, då den sociala kulturen inom verksamheterna främjar god kommunikation, vilket i sin tur skulle kunna identifieras som transparens och öppenhet i det sociala klimatet. En respondent nämner vikten av transparens inom sin yrkesroll och detta skulle kunna tolkas som att respondenten vill bygga trovärdighet och tillit hos sina elever. Waerners forskning visade även på att det finns en grupp som inte upplever inkludering och att kunna få sin röst hörd. Här skulle det vara intressant att se den forskningen i stall som har fritidsledare. Två respondenter lyfter ämnet med fritidsledare inom deras verksamheter för att främja transparens och i ett tidigt skede kunna fånga upp om ungdomar utsätter varandra för mobbning, övergrepp, trakasserier eller rasism, eller om det kommer från något annat håll.

Robin diskuterar om kartläggning av riskfaktorer för övergrepp och trakasserier och rapportering för det förebyggande arbetet. Utifrån Robins resonemang tillsammans med forskningen av Waerner et al. (2024) så skulle den fjärdedel som inte känner sig inkluderade i den sociala stallmiljön kunna anses vara i riskzon. Både Robin och Alex diskuterar beroendeställningen som elever kan hamna i som en riskfaktor för sexuella övergrepp och trakasserier och att kärleken till hästen kan bli en sårbarhet. En av fyra av respondenter i forskningen av Wearner et al (2024) skulle kunna anses att uppfylla en högre grad av riskfaktorer då de inte känner att de kan säga ifrån och inte upplever sig inkluderade. Thorell och Hedenborg (2015) diskuterar i sin studie stallkulturen i Sverige. De uppmärksammar den sociala hierarkin som finns i stallkulturen men också det auktoritära ledarskapet (ibid.). Denna grupp som identifierats av Wearner et al (2024) skulle eventuellt lättare kunna hamna i beroendeställning till en person med auktoritet inom ridsporten på grund av den sociala hierarkin.

Parent och Demers (2010) studerade en modell för att motverka och skydda idrottare i sammanhang med sexuella övergrepp och trakasserier inom idrott. Slutsatsen för studien var att en bristande faktor var antalet av åtgärder för

förebyggande arbete vilket utsätter idrottare för en otrygghet inom sin idrott. Likt Parent och Demers (2010) forskning kan liknande resultat utskiljas i denna studie. Inom temana för ett förebyggande arbete med metoder och strategier så är det återkommande att det finns väl arbetade policys och styrdokument när det förekommer incidenter av olika karaktär. Sam säger att Svenska Ridsportförbundets riktlinjer och policys är tillräckliga för att bedriva en trygg verksamhet inom ridsporten, men att det gäller att följa dem. Sams kommentar skulle kunna tolkas som att Svenska Ridsportförbundet har skapat ett förtroende till sina medlemmar.

Med förtroendet för Svenska Ridsportförbundet skulle ett perspektiv i förebyggande mening kunna vara att framhäva etiska riktlinjer och utbildningsmaterial. Något som Fasting och Sand (2015) kommit fram till i sin studie är att viktiga faktorer för en trygg idrott är riktlinjer och utbildningsmaterial för både tränare och idrottare. Svenska Ridsportförbundet har ett flertal verktyg i både utbildningar (Svenska Ridsportförbundet u.å.b) och enskilda förebyggande material som Schysst stall (Svenska Ridsportförbundet 2023c). Utbildningarna som Svenska Ridsportförbundet (u.å.b) bistår med är riktade till framtidens ledare, vilket skulle kunna ses som en positiv förändring i den sociala stallkulturen i framtiden.

Thorell och Hedenborg (2015) tar i sin studie upp att det finns en social hierarki och ett auktoritärt ledarskap inom stallkulturen. Slutsatsen för Thorell och Hedenborg var att militära normer lever kvar i utbildningen av ridlärare. Thorell och Hedenborg (2015) diskuterade att det krävs tid och ett utbyte av utbildningssystemet för att förändra stall kulturen, något som skulle kunna påstås att Svenska Ridsportförbundet påbörjat (Svenska Ridsportförbundet u.å.b). Sam ger ett exempel på hur de utbildar sina elever inom hans verksamhet genom obligatorisk teori. Verksamheten har inte fokuserat någon teori specifikt på sexuella övergrepp och trakasserier, utan mer på hur Svenska Ridsportförbundet fungerar säger Sam. Detta upplägg som implementerats på Sams verksamhet skulle kunna ses som en metod för att arbeta förebyggande från en ung ålder och går i linje mer resultatet av Thorell och Hedenborgs (2015) studie.

Två av respondenterna i studien tar upp ämnet om hårdare straff för att förebygga förekomsten av sexuella övergrepp och trakasserier. Charlie reflekterar över förhållningssättet till konsekvenserna av att begå brott av sexuell karaktär. Sam tror att förekomsten har minskat på grund av hårdare straff och att ryktesspridning kan nå mer människor i och med sociala medier. I kombination med hårda straff menar Charlie på att det behöver bli en större konsekvens för förövaren och att den ska kunna hållas ansvarig under en längre tid. Charlie tar upp som exempel att utöver tidsbestämt indrag av tränarlicens, så skulle förövaren kunna delta i utbildning eller avstämning hos Svenska Ridsportförbundet. Inom ridsporten finns ingen tidigare forskning på de resonemang om straff som Charlie tagit upp. Utifrån Parent och Demers (2010) studie skulle resonemanget kunna anses som aktuellt för att skapa en högre grad av trygghet för ridsportens idrottare.

5.3 Vidare forskning

Bristen på forskning om sexuella trakasserier och övergrepp inom ridsporten har blivit tydlig. Det finns ett bra underlag av forskning inom idrott i stort, särskilt internationellt, men inte specificerat på ridsport. Det märktes tydligt i sökningarna för tidigare forskning. Ämnet denna studie fokuserat på är fortfarande ett stort problem både i Sverige och internationellt och skulle behöva forskas mer på för att kunna hantera problemen på ett bättre sätt.

Resultaten från studien har väckt flera intressanta frågor för vidare forskning inom ridsporten. Vilket är det mest effektiva sättet att förebygga sexuella trakasserier och övergrepp? Hur ska ämnet vävas in i olika utbildningar och i vilka? Hur ska man prata med barn och unga om ämnet? Det hade också varit intressant att om möjligt undersöka i vilka sammanhang och i vilka slags verksamheter förekomsten är störst och minst, vad det kan bero på och hur man kan arbeta för att minska det. En annan fråga som väckts är om förbundets arbete är tillräckligt och om de på något sätt kan ta större ansvar eller få en större roll. Hur ser deras regelverk ut och är det utformat på ett sätt som hjälper personer i utsatta situationer inom sporten? Det är viktigt att det fortsätter att forskas på ämnet och att det görs fler studier inom ridsporten.

5.4 Metoddiskussion

Intervjuerna berör ett för vissa eventuellt känsligt ämne. Även om alla respondenter för läsaren är anonyma kan det vara ett svårt ämne att prata om och ge sina reflektioner kring. Enligt Rautalinko (2023) finns det risk att svaren på frågorna kan justeras för att respondenten själv vill framhäva ett svar som är ”rätt” utifrån sociala normer, något som skulle kunna ge studien bristande resultat i hur det faktiskt är.

I urvalet kunde vi inte följa vår ursprungliga plan, vilket kan ha påverkat resultatet. I det slutliga urvalet hade vi inte samma spridning på respondenter i fråga om var och hur de var verksamma, och detta skulle kunna ha resulterat i ett mer homogent resultat än om vi hade kunnat följa den ursprungliga planen. Anledningen var svårigheter att få kontakt med personer som ville delta i studien, vilket också tänkbart säger något om att det är ett ämne inte alla vill prata om, som i så fall är ett problem i sig.

En annan brist är att vi inte genomförde en pilotintervju innan intervjuerna med deltagarna. Anledningen till det är brist på tid och deltagare. Vi ville kunna använda så många intervjuer som möjligt i studien och på grund av svårigheten att få kontakt med personer för deltagande i studien gjordes ingen provintervju. En pilotintervju kontrollerar att intervjuguiden stämmer överens med det som avses att undersöka (Brinkmann & Kvale 2015) Det hade gynnat studien att prova frågorna i en intervju som inte ingick i resultatet, för att sedan finslipa dessa inför den första intervjun.

Vi märkte under den första intervjun att detta hade varit att föredra, och att de senare intervjuerna fungerade bättre, även om vi följde samma intervjuguide. I de senare intervjuerna var vi mer förberedda på vilka följdfrågor som skulle kunna utveckla svaren från deltagarna, vilket gjorde intervjuerna mer innehållsrika och kopplade till våra frågeställningar.

Av olika anledningar utfördes några av intervjuerna enskilt av någon av oss forskare, även om grundplanen var att vi skulle genomföra alla tillsammans. Detta har antagligen påverkat intervjuerna på ett eller annat sätt, till exempel i vilka följdfrågor som ställdes. Därmed skulle kanske resultatet se något annorlunda ut om vi hade genomfört alla intervjuer tillsammans. Däremot kan det störa dialogen att intervjuerna är två och den som intervjuas är en, eftersom det kan påverka balansen i intervjun (Brinkmann & Kvale 2015). Vår upplevelse är att följdfrågorna nyanserades ytterligare när intervjuerna genomfördes av oss båda, eftersom de ställdes från bådats perspektiv och tankar. Intervjuerna genomförda enskilt blev alltså något mer ensidiga, och då möjligen inte lika utvecklade och ingående.

5.5 Slutsats

Yrkesverksamma inom ridsporten har identifierat sexuella övergrepp och trakasserier som ett problem inom den sociala miljön i ridsporten. Förhållningssättet hos yrkesverksamma för att skapa en trygg social miljö för ridsportens utövare anses främst vara civilkurage, genom att tydligt ta avstånd och säga ifrån, samt att skapa en tillit mellan utövare och personal. Den främsta metoden och strategin som lyfts för att förebygga och motverka sexuella övergrepp och trakasserier är kommunikation och information. Utöver detta lyfts även utbildning samt policy och styrdokument som faktorer för att både skapa en trygg social miljö och förebygga förekomsten av sexuella övergrepp och trakasserier inom olika verksamheter. Respondenterna ser detta som ett långsiktigt arbete som kan implementeras på samtliga inom ridsporten. Det behöver slutligen finnas en tydlig handlingsplan för hur sexuella övergrepp och trakasserier ska hanteras.

Referenser

- Brackenridge, C.H., Kirby, S. (1997). PLAYING SAFE Assessing the Risk of Sexual Abuse to Elite Child Athletes. *International Review for the Sociology of Sport*. 32 (4), 407-418. <http://dx.doi.org/10.1177/101269097032004005>
- Brinkmann, S., & Kvale, S. (2015). *Interviews: learning the craft of qualitative research interviewing*. Los Angeles: Sage Publication.
- Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder* 3 uppl., Liber.
- Cense, M., Celia, B. (2001). Temporal and Developmental Risk Factors for Sexual Harassment and Abuse in Sport. *European Physical Education Review*. 7 (1), 61-79. <https://doi.org/10.1177/1356336X010071006>
- Hedenborg, S., Thorell, G., Rosén, A. (2021) The Emergence of the Swedish Horse-Riding School form the Mid-Twentieth Century. *The Internal Journal of the History of Sport*. 38 (6), 607-630. <https://doi.org/10.1080/09523367.2021.1959321>
- Eliasson, A. (2006). *Kvantitativ metod från början*. 5 uppl., Studentlitteratur.
- Hippson (2021). *Elitryttare och tränare häktad för övergrepp mot barn*. <https://www.hippson.se/artiklar/elitryttare-och-tranare-haktad-for-overgrepp-mot-barn> [2024-04-12]
- Hippson (2018). *Mika Thalén om vi sparkar bakut*. <https://www.hippson.se/artikelarkivet/hippsonnews/mika-thalen-om-visparkarbakut-jag-tror.htm> [2024-04-10]
- Hästsverige (2022). *Så har svenska ridskolor utvecklats*. <https://hastsverige.se/news/sa-har-svenska-ridskolor-utvecklats/> [2024-04-10]
- Johansson, S. (2013). Coach-Athlete Sexual Relationships: if no means no does yes mean yes?. *Sport, Education and Society*. 18 (5), 678-693. <http://dx.doi.org/10.1080/13573322.2013.777662>

- Johansson, S., Larsson, H. (2017). 'This might be him; the guy I'm gonna marry': Love and sexual relationships between female elite-athletes and male coaches. *International Review for the Sociology of Sport*. 52 (7), 819-838. <https://doi.org/10.1177/1012690215626593>
- Johansson, S., Lundqvist, C. (2017). Sexual harassment and abuse in coach-athlete relationships in Sweden. *European Journal for Sport and Society*. 14 (2), 117-137. <http://dx.doi.org/10.1080/16138171.2017.1318106>
- Rautalinko, E. (2023). *Intervjumetod: Från frågeställning till rapportering*. 1 uppl., Natur Kultur Läromedel.
- Riksidrottsförbundet (2024a). *RF arbetar med*. <https://www.rf.se/ri-arbetar-med> [2024-08-13]
- Riksidrottsförbundet (2024b). *Idrottsrörelsens styrande dokument*. <https://www.rf.se/om-riksidrottsforbundet/idrottsrorelsens-styrande-dokument> [2024-08-13]
- Riksidrottsförbundet (u.å.). *Idrottsrörelsens samlade organisation*. <https://www.rf.se> [2024-08-13]
- Svenska Ridsportförbundet (2022a). *Värdegrund*. <https://ridsport.se/om-oss/strategi-och-vardegrund/vardegrund> [2024-08-14]
- Svenska Ridsportförbundet (2022b). *Basutbildning*. <https://ridsport.se/utbildning/for-ledare/basutbildning> [2024-08-13]
- Svenska Ridsportförbundet (2023a). *Statistik*. <https://ridsport.se/om-oss/statistik> [2024-08-14]
- Svenska Ridsportförbundet (2023b). *Vårt systematiska trygghetsarbete*. <https://ridsport.se/om-oss/trygghet/vart-systematiska-trygghetsarbete> [2024-08-14]
- Svenska Ridsportförbundet (2023c). *Schysst stall – verktyg mot sexuella trakasserier*. <https://ridsport.se/om-oss/trygghet/schysst-stall---verktyg-mot-sexuella-trakasserier> [2024-08-13]
- Svenska Ridsportförbundet (u.å.a). *Om oss*. <https://ridsport.se/om-oss> [2024-08-13]
- Svenska Ridsportförbundet (u.å.b). *Våra utbildningar*. <https://ridsport.se/utbildning/vara-utbildningar> [2024-08-13]

- Tidningen ridsport (2017). *1089 kvinnor bakom ridsportens upprymot övergrepp*.
<https://www.tidningenridsport.se/156075-2/> [2024-08-14]
- Tidningen ridsport (2020). *Tränare avstängd på livstid för sexuella övergrepp*.
<https://www.tidningenridsport.se/tranare-avstangd-pa-livstid-for-sexuella-overgrepp/> [2024-04-12]
- Thorell, G., Hedenborg, S. (2015). Riding Instructors, Gender, Militarism, and Stable Culture in Sweden: Continuity and Change in the Twentieth Century. *The International Journal of the History of Sport*. 32 (5), 650-666.
<http://dx.doi.org/10.1080/09523367.2015.1021337>
- Thorell, G., Hedenborg, S., Stråhlman, O., Morgan, K. (2016). From giving orders to engaging in dialogue: Military norms being challenged at the Swedish riding school. *International Review for the Sociology of Sport*. 53 (4), 451-470.
<http://doi.org/10.1177/1012690216665111>
- Toftegaard Nielsen, J. (2001). THE FORBIDDEN ZONE: Intimacy, Sexual Relations and Misconduct in the Relationship between Coaches and Athletes. *International Review for the Sociology of Sport*. 36 (2), 165-182.
<https://doi.org/10.1177/101269001036002003>
- Parent, S., Demers, G. (2010) Sexual abuse in sport: a model to prevent and protect athletes. *Child Abuse Review*. 20 (2), 120-133. <https://doi.org/10.1002/car.1135>
- Prevent (2019). *Schysst stall! Arbete mot sexuella trakasserier i hästnäringen*. [Faktablad] Prevent arbetsmiljö. [2024-08-14]
- Vetenskapsrådet (2002). *Forskningsetiska principer: inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet.
- Waerner, T., Thedin Jakobsson, B., Morgan, K., Redelius, K. (2024). Participation Rights in Youth Sport: Voices of Young Swedish Equestrians. *YOUNG*.
<https://doi.org/10.1177/11033088231218855>

Författarens tack

Vi vill framföra ett stort tack till vår handledare Gabriella Thorell Palmquist för all hjälp under arbetets gång. Vi vill också tacka alla deltagare i våra intervjuer som delat med sig av sina tankar och erfarenheter.

Bilaga 1

Här bifogas informations- och samtyckesblanketten som intervjudeltagarna tog del av och signerade innan deltagande.

**Fakulteten för veterinärmedicin och
husdjursvetenskap/Institutionen för anatomi,
fysiologi och biokemi/Enheten för
hippologutbildning** SAMTYCKE OCH INFORMATION
20XX-XX-XX

Samtycke och information för deltagande och personuppgiftsbehandling i studentarbete vid SLU

När du samtycker till att delta i studentarbete ”Ridsportens arbete mot sexuella trakasserier och övergrepp” innebär det att Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) behandlar dina personuppgifter. Att ge SLU ditt samtycke är helt frivilligt, men om du inte samtycker till att dina personuppgifter behandlas kan du inte delta i studentarbetet. Denna blankett syftar till att ge dig all information som behövs för att du ska kunna ta ställning till om du vill ge ditt samtycke till att delta i studentarbetet och till att SLU hanterar dina personuppgifter.

Behandlingen av dina personuppgifter sker med stöd av den rättsliga grunden samtycke. Du kan när som helst återkalla ditt samtycke utan att ange orsak, vilket dock inte påverkar den behandling som skett innan återkallandet. SLU är ansvarigt för behandlingen av dina personuppgifter, och du når SLU:s dataskyddsombud på dataskydd@slu.se. Din kontaktperson för detta arbete är student Elvira Nilsson, mejl: elnn0007@stud.slu.se och Erika Wimark, mejl: eawk0001@stud.slu.se. Du kan också kontakta handledaren Gabriella Torell Palmquist, mejl: gabriella.torell-palmquist@rsflyinge.se.

Vi samlar in följande uppgifter om dig: mailadress och namn. Vi kommer att spela in intervjun för transkribering endast. Ändamålet med behandlingen av dina personuppgifter är att SLU:s student ska kunna genomföra sitt studentarbete ”Ridsportens arbete mot sexuella trakasserier och övergrepp” med god vetenskaplig

kvalitet. Dina personuppgifter kommer inte att överföras till andra organisationer eller företag utanför SLU.

Dina personuppgifter kommer att lagras till dess studentarbetet godkänts och betyget har registrerats i SLU:s studieregister. Uppgifterna kommer därefter att gallras. Uppgifterna kommer att hanteras så att inga obehöriga kan ta del av dem.

Om du vill läsa mer om hur SLU behandlar personuppgifter och om dina rättigheter kan du hitta den informationen på www.slu.se/personuppgifter. Du har enligt lag rätt att under vissa omständigheter få dina uppgifter raderade, rättade, begränsade och att få tillgång till de personuppgifter som behandlas, samt rätt att invända mot behandlingen.

Om du har synpunkter kan du kontakta dataskyddsbudet på dataskydd@slu.se. Du kan vända dig med klagomål till Integritetsskyddsmyndigheten, imy@imy.se. Du kan läsa mer om Integritetsskyddsmyndighetens tillsyn på <http://www.imy.se/>.

Jag samtycker till att delta i detta studentarbete och till att SLU behandlar personuppgifter om mig på det sätt som förklaras i denna text, inklusive känsliga uppgifter om jag lämnar sådana.

Underskrift

Datum

Namnförtydligande

De här är formatet ”Text med blankrad”.

Bilaga 2

Här bifogas intervjuguiden som använts under samtliga intervjuer.

Intervjuguide:

- Berätta om din bakgrund.
- Hur upplever du problematiken med sexuella övergrepp som har uppdagats inom ridsporten?
- Hur ser du på sociala miljön för verksamhetens utövare?
- Hur arbetar ni för en tryggare social miljö för idrottsutövare?
- Hur arbetar din verksamhet med förebyggande och motverkande av sexuella trakasserier och övergrepp?
- Hur upplever du att yrkesverksamma inom ridsporten behöver agera och förhålla sig till sexuella övergrepp och trakasserier?

Publicering och arkivering

Godkända självständiga arbeten (examensarbeten) vid SLU publiceras elektroniskt. Som student äger du upphovsrätten till ditt arbete och behöver godkänna publiceringen. Om du kryssar i **JA**, så kommer fulltexten (PDF-filen) och metadata bli synliga och sökbara på internet. Om du kryssar i **NEJ**, kommer endast metadata och sammanfattning bli synliga och sökbara. Även om du inte publicerar fulltexten kommer den arkiveras digitalt. Om fler än en person har skrivit arbetet gäller krysset för samtliga författare. Du hittar en länk till SLU:s publiceringsavtal på den här sidan:

- <https://libanswers.slu.se/sv/faq/228316>.

JA, jag/vi ger härmed min/vår tillåtelse till att föreliggande arbete publiceras enligt SLU:s avtal om överlåtelse av rätt att publicera verk.

NEJ, jag/vi ger inte min/vår tillåtelse att publicera fulltexten av föreliggande arbete. Arbetet laddas dock upp för arkivering och metadata och sammanfattning blir synliga och sökbara.